Cevap Anahtarı ve Puanlama Yönergesi

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 1. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI · Sınav 4 (Orta düzey) · Konu-soru dağılım tablosu: Senaryo 4

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
1a	**SB.5.2.1** Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini algılayabilme	İran	İran **(5 p)** **Toplam: 5 p**
1b		Van, Van Gölü'nün doğu kıyısında; kuzeyinde Ağrı, batısında Bitlis, güneyinde Hakkâri, doğusunda İran bulunan bir sınır ilimizdir.	Komşulardan en az üçünü doğru yönle kullanma **(5 p)** Göl ya da sınır ili bilgisini kullanma **(3 p)** **Toplam: 8 p**
1c		Örnek: Sınır kapısı sayesinde İran ile ticaret yapılabilir, ürün alışverişi artar. Göl kıyısında olduğu için turizm gelişebilir, göl çevresinde dinlenme alanları ve göl ulaşımı olanakları bulunur.	Sınır ili olmaya bağlı olanak **(6 p)** Göl kıyısında olmaya bağlı olanak **(6 p)** **Toplam: 12 p**
2a	**SB.5.2.2** Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme	Dere yatağına yapı yapılması ve ormanların kesilmesi (neden) → yağış suyunun toprağa sızamayıp hızla dereye akması ve derenin dar yatakta taşması (ara sonuç) → evlerin ve iş yerlerinin su altında kalması (sonuç).	Nedenleri belirtme **(4 p)** Ara aşamayı açıklama **(4 p)** Sonucu doğru bağlama **(4 p)** **Toplam: 12 p**
2b		Örnek: Dere yataklarına yeni yapı yapılmamalı; böylece derenin taşma alanı korunur. Kesilen ormanların yerine ağaç dikilmeli; ağaçlar suyun toprağa sızmasını sağlayarak taşkın riskini azaltır.	İki uygun öneri (2 × 3 p) **(6 p)** Önerilerin gerekçesi **(7 p)** **Toplam: 13 p**
3a	**SB.5.2.2** Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme	Köyün nüfusu 1980'den 2020'ye 1200'den 300'e düşmüştür. Nedenleri: iş bulma (şehirde fabrikada çalışma) ve eğitim (çocukların liseye gitmesi).	Azalmayı veriyle belirtme **(2 p)** İş nedeni **(3 p)** Eğitim nedeni **(3 p)** **Toplam: 8 p**
3b		Köy: Nüfus azalır, köyde çoğunlukla yaşlılar kalır, okul ve tarlalar boş kalabilir. Şehir: Nüfus artar; konut, ulaşım, okul ve iş ihtiyacı çoğalır.	Köy için uygun sonuç **(5 p)** Şehir için uygun sonuç **(5 p)** **Toplam: 10 p**
3c		Örnek: Tarlalar ekilmediği için zamanla yabani otlar ve çalılar yayılabilir; bazı tarım alanları doğal bitki örtüsüne dönebilir.	Doğal çevreye ilişkin uygun çıkarım **(4 p)** Çıkarımın nüfus azalmasıyla ilişkisini kurma **(3 p)** **Toplam: 7 p**

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
4a	**SB.5.2.4** Ülkemize kara sınırı olan komşu devletler hakkında bilgi toplayabilme	Irak'ın sınır komşusu ilimiz Hatay değildir. Irak ile sınırı olan illerimiz Şırnak ve Hakkâri'dir. (Hatay, Suriye ile sınır komşusudur.)	Yanlış bilgiyi bulma **(4 p)** Doğrusunu yazma (Şırnak ya da Hakkâri) **(4 p)** **Toplam: 8 p**
4b		Habur Sınır Kapısı Şırnak'tadır ve Irak'a açılır. Bu, Irak'ın Şırnak ile sınır komşusu olduğunu gösterir; kartta Hatay yazılması bu bilgiyle çelişir.	Habur – Şırnak bilgisini kullanma **(4 p)** Çelişkiyi açıklama **(4 p)** **Toplam: 8 p**
4c		Örnek: Güncel bir atlastaki Türkiye siyasi haritasında Irak'ın hangi illerimizle sınır komşusu olduğuna bakabilir; ya da resmî kurumların internet sitelerini inceleyebilir.	Güvenilir kaynak **(4 p)** İnceleme yöntemi **(5 p)** **Toplam: 9 p**

Açık uçlu sorularda farklı ama doğru gerekçelere de puan verilir. Kısmi puan ölçütleri öğretmenin değerlendirmesine yol gösterir.